

Escenaris sota mínims

La política de dilapidació dels fons públics orquestrada per Zaplana ha convertit en un erm el món del teatre. Tant és així que els minsos pressupostos destinats a la dramaturgia autòctona estan congelats des de fa dos anys. Una situació que provoca angoixa, desesperança i avorriment entre els seus professionals. Mentrestant, a Barcelona, el prestigiós autor valencià Rodolf Sirera triomfa amb 'Raccord'. Això sí, amb diners catalans.

Es nervis s'arrapen a la pell darrere el teló del Micalet. És dia d'estrena, però amb un valor afegit: la sala fa deu anys i ho commemora amb la mítica *Ballant, ballant*. Allà baix, Ximo Solano, director artístic de la Companyia Teatre El Micalet, té un ull en l'entrevista i l'altre en el reflux incessant d'actors i actrius que sura pels corredors. "Celebrem aquest aniversari de pur miracle. Les subvencions que rebem les companyies són tan irròries com necessàries. No tenim un altre remei que buscar-nos les faves pel nostre propi peu."

De fet, segons comenta el crític Enrique Herreras, la manca d'inversions públiques ha convertit la dramaturgia valenciana en un teatre en via de desenvolupament. Una circumstància que respon a dos factors. En primer lloc, l'escassa implicació endèmica que pa-

teixen els polítics en la cultura. “No els ha interessat mai”, afirma Herreras. És l'única explicació possible per entendre per què la inesperada *belle époque* que visqueren els autors valencians durant els noranta va acabar sent víctima de l'oblit. En aquell temps, mentre els polítics giraven la vista, els Alberola, Cardena o Zarzoso es repartien premis com els xiquets intercanvien cromos a la porta del col·legi.

En segon lloc, l'època Zaplana condemnà les perspectives de tota una generació de teatre valencià. La política de balafament de l'erari públic va arribar a quotes escandaloses i grotesques. Mentre els milions queien com un diluvi al damunt de superproduccions com *Las Troyanas* o *Las comedias bárbaras*, les companyies valencianes treien la llengua per temptar la sort d'alguna engruna que els aplegara per equivocació. No debades, la Generalitat arribà a organitzar durant quatre anys el Premio Mundial de las Artes de la Valldigna, un certamen on s'atorgaren grans quantitats a gent que, tal com relata Herreras, ni tan sols sabia localitzar València en el mapa.

Finalment, amb Zaplana fora del Consell, una autèntica fam canina començà a recórrer els escenaris. Amb la congelació dels pressupostos destinats al teatre (al voltant de 12 milions d'euros), els seus professionals prompte començaren a donar mostres de la intensa apatia intensa que precedeix la desnutrició. De fet, joves autors en valencià, com ara Roberto García o Juli Disla, han convertit l'abúlia en el seu pa diari, mentre que actors i actrius com Juli Mira, Pep Cortés o Cristina Plazas aguaiten a la finestra de l'exili cada volta que es plantegen xafar un escenari. “El teatre valencià és una qüestió de supervivència. Depenem molt de les institucions i ara estem pagant els excessos de l'època anterior”, denuncia Juli Disla.

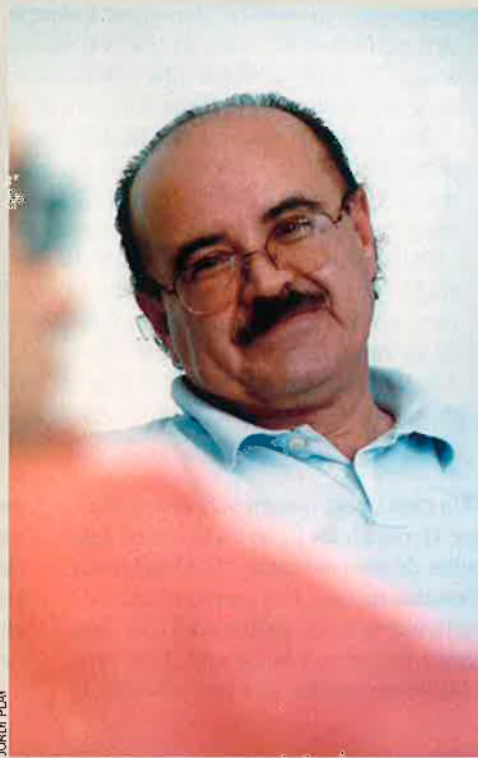
Tímides remors de canvi. No obstant això, de manera llunyana, se senten tímides remors d'un canvi al mateix cos de Teatres de la Generalitat. Fa un any, Juan Vicente Martínez Luciano, reconegut investigador sobre dramaturgia, va entrar com a director general de l'entitat. “Per fi parlen el mateix idioma els professionals i l'estructura pública. L'activitat s'ha fet frenètica als despat-

Breu semblança d'un dramaturg compromès

Rodolf Sirera (València, 1948) és el dramaturg valencià més internacional. Els seus inicis, vinculats al teatre independent, revelen una activitat frenètica durant els últims anys del franquisme. En aquell moment impulsà el grup Centre Experimental de Teatre i, més tard, El Rogle. En aquests col·lectius reivindicà la implantació d'un teatre popular i compromès en valencià que incorporara autors clàssics i contemporanis alhora.

Quant a les seues obres, Sirera es donà a conèixer amb *Plany en la mort d'Enric Ribera* (1972). Posteriorment, *El verí del teatre* (1978) li permeté transcendir les vacil·lants fronteres de l'època i adquirir la reputació nacional i internacional que encara manté. Una de les seues darreres iniciatives va ser l'adaptació de la memorable *La caiguda*, d'Albert Camus. Un

text que exemplifica perfectament tot el que Sirera espera del teatre: l'existència d'esborronadors conflictives entre la persona i l'ambient social que l'envolta. Una línia de pensament que es reproduïx clarament en *Raccord*, obra estrenada a Barcelona que ha estat produïda pel Teatre Nacional de Catalunya i que es representarà a València, al Rialto, entre l'11 i el 22 maig.

JORDI PLEY

xos. No donem l'abast: ho hem retolat tot en valencià, hem augmentat el nombre d'espectadors, el Circuit de Teatres als Pobles s'ha enfortit i estem entestats a potenciar la producció en la nostra llengua mitjançant el Programa de Noves Dramatúrgies”, assenyalen fonts de Teatres de la Generalitat.

Una lleu metamorfosi que ha motivat la signatura d'una treva entre l'administració i algunes de les sempre crítiques companyies. “Més que esperan-

çats, estem expectants. No volem protestar abans de temps”, declara Juli Disla. En una direcció molt semblant, Toni Benavent, president de la Federació Estatal d'Empreses Productores de Teatre i Dansa, opina que la nau de Teatres està ben capitanejada, “però una altra cosa són les eines i la gasolina que tenen a la seua disposició”.

Per contra, Ximo Solano posa en dubte l'arribada de Luciano. “De quin canvi estem parlant?”, es pregunta per, a continuació, dir que un veritable gir consistiria a desmuntar la mateixa estructura de Teatres de la Generalitat. “És un cul de sac de la Conselleria de Cultura. No és possible que hi haja tantes sales públiques. N'hi ha més que a París! Caldria fer una descentralització, perquè ara Teatres no és més que una gran pota d'elefant al damunt de tot.”

El nou director de Teatres ha alçat una certa expectació en els professionals del sector

Fills de tercera categoria

L'escàs pressupost que l'administració dedica a les arts escèniques manifesta clarament quina és la personalitat dels polítics valencians. Es tracta d'un tarannà semblant al d'aquells pares d'abans que consideraven una autèntica maledicció divina que algun dels seus fills els haguera eixit artista. En canvi, la prole que es dedicava al negoci i l'empresa rebia tot el seu suport vital i econòmic. Una actitud que transpira al País Valencià i que converteix el teatre autòcton en un fill de tercera categoria.

Malgrat això, quin és l'estat anímic del teatre en valencià? D'una banda, hi ha els autors. Entre ells destaquen firmes suficientment contrastades que escriuen i estrenen des de fa anys. Es tracta de Carles Alberola, Roberto García, Juli Disla, Pasqual Alapont o Patrícia Pardo. Si pugem al damunt dels escenaris, trobem actors i actrius com ara Juli

Cantó, Juli Mira, Pep Cortés, Sergio Caballero, Pilar Almería, Isabel Rocatti, Rosanna Pastor o Cristina Plazas, aquesta darrera triomfa a Barcelona amb un destacat paper en *Fuenteovejuna*.

En matèria de sales públiques, la desaparició del Moma fou un autèntic colp per a les peces en valencià. En el seu lloc, l'Altre Espai encara camina amb pas titubejant, tot esbossant una personalitat no definida. Al seu costat, el Talia és l'exemple de la paritat. Allà es munten treballs d'autors valencians en les dues llengües. Per últim, en l'àmbit privat topem amb El Micalet, espai de culte per a la dramàturgua en la nostra llengua. Un referent que queda llunyà de l'Olympia, del nouvingut El Musical o de les nombroses sales menudes que esguiten la ciutat i on rarament es representen peces en valencià.

Un raonament que en part fa seu Enrique Herreras, tot i que un poc més despullat de contundència. "Caldria buscar fórmules mixtes. Per exemple, sales de titularitat pública gestionades per empreses privades, i la creació d'un veritable teatre públic fort que aprofite la

qualitat d'uns professionals que estan sentenciats a anar a remolc de dramàturgies que reben més suport dels seus polítics, com la catalana." Siga com siga, la realitat tangible converteix en poc menys que deliris totes aquestes propostes. "La nostra societat és el reflex dels

nostres polítics, i a la inversa. Per tant, les perspectives són inexistentes. És que potser podem esperar alguna cosa de la burgesia 'aronjaire' que ens governa des de fa dècades?", conclou Solano.

Sergi Tarín

cinemaenvalencià

de l'1 de març al 14 de maig

UNIVERSITAT
POLITECNICA
DE VALÈNCIA

SERVEI DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

UNIVERSITAT
DE VALÈNCIA

Servei de Política Lingüística

Col·labora: **escola**
valenciana
FEDERACIÓ
D'ASSOCIACIONS
PER LA LLINGÜA

Entrada gratuïta amb el carnet universitari. Reduïda per al públic en general.
Cinema-infantil-i-juvenil: entrada-gratuïta-amb-el-carnet-universitari-i-menors-de-14-anys-acompanyats.

cinemaenvalencià

CINEMA DOBLAT

Un final made in Hollywood

Dimarts 10 de maig, a les 20 h
Cines Aragón

Entrada gratuïta per als lectors d'El Temps
amb aquesta butlleta

cinemaenvalencià

CINEMA SUBTITULAT

Demonlover
Dir. Olivier Assayas

Dijous 12 de maig, a les 20 h
Cines Albatros

Entrada gratuïta per als lectors d'El Temps
amb aquesta butlleta

cinemaenvalencià

CINEMA INFANTIL I JUVENIL

Shrek 2

Dissabte 14 de maig, a les 12 h
Cines ABC El Saler

Entrada gratuïta per als lectors d'El Temps
amb aquesta butlleta